

KÜLÖNFÉLÉK.

Br. P. Horváth Arthur a küüllői egyházkör 1929. évi közgyűlésén az új kultusztörvényről és az egyházi államsegélyről ezeket mondotta: „A büntető törvénykönyv rendelkezései, minden román állampolgárra alkalmazást nyernek, annak büntető szánkciói alul senki ki nem bujhat, aki ellenük cselekedett, vétkezett. Ha ennek dacára a kultusztörvény ezenfelül büntető rendelkezéseket állapít meg a lelkészekkel szemben alkalmazandó céllal, úgy ez mindenestre csak egy különös cél érdekében történhetik.

Mert igazán nagyon különös, hogy éppen a lelkészeket kelljen a büntető törvénykönyvben, minden román állampolgárra egyaránt érvénnyel bíró rendelkezésein felül, büntetéssel fenyegetni, amikor a lelkészek már papi mivoltuk, nevelésük, hivatottságuk a békét és szeretetet hirdető szerepüknél fogva, különösen ilyen szempontból nem súlyosabb, hanem éppen ellenkezőleg, kiváltságos helyzetet kellene élvezzenek.

És ha ez ekként van, akkor ezen újabb büntető fenytések csak zaklató jelleggel bírhatnak és minden lelkésszel szemben mindannyiszor vehetők majd alkalmazásba, amikor ez a végrehajtó hatalomnak leginkább konveniálni fog. És én éppen attól tartok, hogy zaklatások terén fognak kisebbségi lelkészeink ezen törvény jóvoltából kiváltságos helyzetbe jutni.

Lelkészeinknek szép hivatása ezzel tetemesen meg van nehezítve, mert működésük rendőri felügyelet alá van helyezve. Rajtunk, a hiveken áll, hogy lelkészeink megnehezített hivatásuknak teljesítését és eléjük helyezett ezen újabb akadály leküzdését tőlünk telhetőleg elősegítsük.

Szeretetünkkel, bizalmunkkal övezzük körül lelkészeinket és ezzel kölcsönözzünk nekik erőt, hogy hivatásukat mindezek ellenére, mint eddig, úgy ezentul is rendítetlenül és lelkiismeretesen teljesíthessék.

Kisebbségi iskolák segélye címen, gyorssegély elnevezése alatt, juttatott az állam az összes kisebbségi iskolák számára 25, azaz mondva és írva huszonötmillió leit. Nincs tudomásom arról, hogy ezen összeg tényleg ki is lett volna fizetve, de ha azt kézhez is vesszük, úgy meg kell állapítsuk, hogy ez oly csekély összeg, amely legcsekélyebb mértékben sem áll arányban azon kulturszolgálatokkal, amelyeket kisebbségi iskoláink az állam érdekében, az állam helyett teljesítenek. Ilyen kis összegben nyújtott segély korántsem szolgál-

tatja a kisebbségi iskolák fenntartásához szükséges eszközöket. Mindaddig, míg a kisebbségek által fizetett adónak megfelelő arányos része nem adatik be ezen célra rendszeresen az állami költségvetésbe, addig minden ilyen akciót, csak politikai célt szolgáló eszköznek tekinthetünk“.

Nyugalomba vonult lelkészek. A folyó évi január 1-vel nyugalomba vonultak: *Kisgyörgy Sándor* vargyasi lelkész 53, *Németh István* torockói lelkész 47, *Osváth Gábor* úrmösi lelkész 42 évi szolgálat után. *Raffaj Zsigmond* verespataki lelkész április 1-én válik meg a tényleges szolgálattól 44 évi szolgálat után. Mindenik ismert név egyházunk közéletében. Mindenik buzgó és hű munkása volt az Ur szőlőjének.

Az unitárius lelkészi állás nem ad külső díszet, gazdagságot és tekintélyt. Különösen abban az időben, amikor a most elvonuló szolgatársaink vették vállalkra először a palástot, elfeledett és lekicsinyelt pálya volt a papi pálya. Akik itt keresték boldogulásukat, azokat valóban a lelki vágy és hivatásérzet vonzotta ide; mert más tereken sokkal kecsgetetőbb pálya is nyílhatott volna előttük. És mégis ide jöttek, mert hallgattak a lélek szavára. Ez a lélek vezérelte és vitte hosszas szolgálataik alatt, amikor jutalomra nem számítva, hirdették szóval és cselekedettel az evangélium hamisítatlan ígéit népünk javára és Istenünk dicsőségére, hogy beteljesedjenek rajtuk a próféta szavai: „Mily szépek a hegyeken az örömmondónak lábaj, aki békességet hirdet, jót mond, szabadulást hirdet, aki ezt mondja a Sionnak: uralkodik a te Istened“. (Ésaiás 52 r. 7 v). Ez a munka Istennek tetsző munka, aki bármiként ítéljen a világ, bizonyára megjutalmazza ama szolgálait, akik hiveknek találtattak.

Ennek a jutalmazó Istennek örökdő gondviselése és áldása kísérje érdemes, öreg szolgálait a nyugalom napjaiban s aki a tavasz virágzásában s a nyár gyümölcsözésében segítette, az adjon nekik még hosszas és verőfényes őszi napokat. Az unitárius egyház kitüntetésekét nem adhat, de lelkiismeretük nyugalomában találják meg azt, ami drágább kincs e világ minden hiábavalóságánál.

Itt említjük meg, hogy *Ürmösy József* homoródszentpáli lelkész újévtől kezdve szintén lemondott ezen állásáról, melyet 25 éven keresztül annyi buzgósággal és sikerrel töltött be. Egy évre ideiglenes minőségben egyházunk központi közigazgatásánál, mint püspöki titkár és számvevő, nyert alkalmazást, ahol bő alkalom kínálkozik gyakorlati tudása és tapasztalatai értékesítésére.

Channing emlékünnepe. Az E. K. Tanács elrendelte, hogy a f. évben Channing születésének 150-ik évfordulója alkalmából egyházközségeinkben felolvasó emlékünnepelemek tartassanak, melyeknek célja az, hogy a kiváló amerikai apostol fennkölt és nemes szelleme újítottassék fel a mai nemzedék lelkében. Valóban nem tudunk elég hálát adni az isteni gondviselésnek, hogy a Dávid Ferenc emlékezetének megelevenítése után ismét egy ilyen áldott alkalmat adott nekünk, amelyen ihatunk az örök élet vízéből s megenyhíthetjük szomjas lelkünket. Mert a Channing neve és szelleme olyan a mai kor emberére nézve, mint az oázis a pusztában tikkadozó vándorra. Aki hitében csüggedez, akinek eszményei elhomályosultak, aki az egy Istent a maga igazi főnségében, az embert a maga méltóságában akarja látni; aki bele kíván merülni az igazi keresztényi szellem mélységébe és szépségébe; aki a lelki szabadság fennkölt védelmében s a lelki ország örök szépségeiben óhajt gyönyörködni: az olvassa el azokat az evangéliumi igéket, amelyek minden egyes művéből, mint dúsan buzgó forrásból, áradnak reánk. Világosság forrásai azok a mi sötétben botorkáló lelkünknek. Isteni kijelentésképpen hatnak korunk földhöz ragadt sivár világában. Vajha ez az apostoli szellem megtermékenyítene a mi elfásult lelkünket.

Gyallay Pap Domokos a Kísfaludy Társaság tagja lett. Örömmel jegyezzük fel ezt a tényt, amely méltó megnyugvást keltett az egész erdélyi magyarság közvéleményében, mert ebben az önzetlen, becsületes munka nyert elismerést. Gyallay Pap Domokos a „Magyar Nép“ c. lap megteremtésével és kitűnő szerkesztésével közel férközött a lelkekhez. Olyan időben vállalta a nép vigasztalását, tanítását és vezetését, amikor az a legelhagyottabb és legcsüggedtebb volt. Azóta hétről-hétre oktat, buzdít, lelkesít és irányít. Ma népünk áhítattal hallgatja beszédét s szívből vallja lelki vezérének. De e mellett novelláival, regényeivel annyira meghódította az intelligens közönséget is, hogy az méltán emlegeti nevét a legkiválóbb magyar írók között. A mi örömünket fokozza az a tudat, hogy Gyallay unitárius s Kriza János költő püspökünk óta közülünk ő részesült ebben a kiténtetésben. Az Unitárius Irodalmi Társaságnak kezdet óta tagja. Innen indult el arra a szép írói pályára, amely azóta annyi sikert és dicsőséget szerzett neki. Első nagyobb művét, az „Ősi rögön“ c. novellás kötetének a megjelenését avval segítette elő Társaságunk, hogy belőle 100 példányt előre megvásárolt. Hirnevét ez a mű annyira megalapozta, hogy azóta minden művén kapva-kap az olvasó közönség. Mi további gazdag termékenységet és szebbnél-szebb sikereket kívánunk szeretett barátunknak.

Brassai a Pantheonban. A magyar kultuszminiszter megbizta *Istók János* ismert székely szobrászt, hogy készítse el Brassai Sámuel volt kolozsvári egyetemi tanár és országos hírvű tudós plakettjét. A jeles művész, amint egy intervju keretében kijelentette, — most dolgozik a domborművön, amely tavaszra bronzba öntve készen is lesz. A plakettet Szegeden a nagy templommal szemben levő árkádok alá helyezik a legkiválóbb magyar tudósok dombor-

művű képével együtt. Nagy örömkre szolgál, hogy ilyenformán a mi Brassaink is bejut az új magyar Pantheonba, amelyben nála méltóbb helyet alig foglalhatna el valaki.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület 1929 december 5-én, Nagyváradon tartott közgyűléséből a következő üdvözlő iratot küldötte utólag a Dávid Ferenc-emlékünnepe alkalmából: „Egyházkerületünk a magyar protestáns zmus történetében örökre emlékezetes 1569-iki disputa színhelyén: Nagyváradon tartott közgyűlésében veszi tudomásul, hogy a kálvinizmus egykori nagy ellenfelének: Dávid Ferenc unitárius püspöknek mártír-halála évfordulóját az unitárius egyház kegyeletes emlékezések között ünnepelte meg. S a vallásszahadság bajnokának emléke előtt midőn maga is tisztelettel meghajlik, erről az Unitárius Egyházat jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.“ Kiadta: Csernák Béla s. k., egyházkerületi főjegyző.

Vallásüldözés Oroszországban. Alig, hogy a mexikói vallásüldözések véget értek, már is az orosz szovjet-kormány hasonló eljárásairól érkeznek szomorú hírek. A szovjet-kormány állítólag indexre vette a bibliát, a koránt és a talmudot, mint a világ legveszedelmesebb könyveit. Emellett elhatározta volna az összes templomok bezárását. Alig tudjuk elképzelni, hogy egy kormány ilyen öngyilkosságra vetemedjék. Mert hiszen vallási téren, ha itt-ott tapasztalhatók is káros kilengések, de azért a benne levő gazdag erkölcsi értékek nélkülözhetetlenek minden államra nézve. Irott paragrafusokkal és terrorral, erkölcsi alapok nélkül, csak fővényre épít a szovjet-kormány, melyet az idő áradata hamar elmos. Az angol parlament megdöbbenéssel foglalkozott az orosz-kérdéssel s a canterburyi érsek felszólalására a kormány sürgős közbelépését kérte.

Gyász hírek. *Dr. Ürmössy Sándor* ügyvéd, takarékpénztári jogtanácsos, életének 53-ik, házasságának 20-ik évében, január hó 14-én tragikus körülmények között váratlanul elhunyt Kolozsvárt. Vidám, derült kedély világa aludt ki hirtelen s nemes és érzékeny lélek szállt el a gyarló földi hüvelyből. Ürmössy Kálmán ny. táblabíró testvérét s *Dr. Pázsint Mihály* lelkész sógorát gyászolja az elhunytban. — *Borbély György* ny. áll. főgimnáziumi tanár február 8-án, életének 70-ik évében hosszas betegeskedés után Zalaegerszegeen meghalt. Tordai főgimnáziumunknál kezdette pályáját. 36 évig állott a magyar közoktatásügy szolgálatában. Nemes, puritán jellemű ember volt s ilyen ifjakat kívánt nevelni, akik a mult nemes hagyományaihoz ragaszkodjanak, de a jövőért dolgozni tudjanak. Emléke áldott. — *Dr. Kis-Solymosi Simó Zsigmond* orvos f. évi február 19-én 68 éves korában, házassága 41-ik évében Nyárádszeredán meghalt. A fennkölt gondolkozású és nemesen érző orvos emlékét sokan kegyelettel őrzik, köztük *Simó Pál*, jószágfelügyelőségünk volt elnöke, aki testvérét gyászolja az elhunytban.

Nyilvános nyugtázás

a Keresztény Magvetőre az utóbbi nyugtázás óta történt
fizetésekről.

Dr. Szolga Ferenc (1923—25 részlet) 200, Nyárádgál-
falva (1929) 300, Punguc Ágnes (1929) 100, Sepsiszentgyörgy
(1929) 300, Fülöp Zoltán (1929) 166, Küküllőszéplak (1925—
1928) 700, Simén Domokos (1929) 166, Karácsonfalva (1929
—30) 600, Bálint Albert (1928) 200, Gyepes (1926—28) 250,
Jánosfalva (1929) 300, Sigmond József alapítódíj 200, Homo-
ródkeményfalva (1928—29) 500, Péter Sándor (1930) 250,
Csekefalva (1927—29) 600, Sebe Ferenc (1925—27 részlet)
300, Gyulai Árpád (1927—29) 700, Korond (1923—1925
részlet) 300, 50 lelkésztől 1929 IV. negyedi kongruából 3470,
dr. Szolga Ferenc (1925—26 részlet) 200, Pálfi Ákos (1925
—26 részlet) 100, Árkosi Béla (1930) 300, Unitárius teol.
akad. (1930) 300, dr. Abrudbányay Géza (1924—26) 400,
Homoródalmás (1930) 300, Lőrinczy István (1930) 250,
dr. Ferencz József (1927—28) 200, dr. Mikó Lőrinc (1929)
300, dr. Mikó Imre (1924—26 részlet) 300, dr. Bernád Ágoston
(1922—24) 200, dr. Csutak Mihály (1929) 300, dr. Gyergyay
Árpád (1924—29) 1100, dr. Gspann Károly (1929) 300,
dr. Jancsó Ödönné (1927—28) 400, dr. Kauntz Józsefné
(1927—29 részlet) 500, dr. Rozenberger Mór (1927—29)
700, dr. Váradi Aurél (1929) 300.

Tisztelettel kérem a hátralékok befizetését, az 1930. évi
előfizetések megújítását, hogy a Keresztény Magvető is köte-
lezettségének eleget teheszen.

Hadházy Sándor,
pénztárnok.

